

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
חג-הסוכות

875 הגיליון השבועי לכל יהודי

י"ד בתשרי התשס"ד
(10.10.03)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונב

לאהוב את ה'ערבה' בלי תנאים

איננו קובעים את ערכו של יהודי על-פי התורה שלמד ועל-פי המעשים הטובים שעשה. יהודי, מעצם היותו יהודי, הוא אהוב, שערך לא יסולא בפז

מ בין כל ארבעת המינים, המעניינת מכולם היא דווקא הערבה. מה לה ולשמחת הסוכות? האתרוג, מובן מאליה מה מקומו אצלנו: זה פרי נאה והדור, שטעם לו וגם ריח, ואין כמותו לפאר את החג. גם הלולב יש לו חשיבות משלו: הוא ענף מעץ התמר הנכבד והנאה, שפירותיו משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ-ישראל. אף ההדס, שאמנם פירות אין לו, בכל-זאת יש לו ריח נפלא, ואף הוא דרוש לנו כדי להנעים את החג. אולם הערבה, שתם ענף, בלי טעם ובלי ריח — מה לה ולחג שלנו?

זו באמת תופעה מופלאה שאין לה אח ורע. התורה בכבודה ובעצמה מצווה אותנו לקחת את ענף הערבה, מתוך ידיעה ברורה שאין בה לא טעם ולא ריח, ודווקא באמצעותה עלינו לקיים את מצוות ארבעת המינים. לא די באתרוג, בלולב ובהדסים — צריך לצרף אליהם דווקא את הערבה הפשוטה, זו שהיא נטולת כל מעלה וייחוד.

משום שהוא יהודי

אנו יודעים שארבעת המינים הם משל לארבעת הסוגים שיש בעם-ישראל, החל ממי שהם בעלי תורה ומעשים טובים (אתרוג) וכלה באלה שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים (ערבה). הלקח שעלינו להפיק מן המצווה הזאת הוא, שצריך לאהוב גם את ה'ערבה' — אף את היהודים שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים, וצריך לחברם ולקשרם אל שאר חלקי העם.

אבל כאן יכולה להישאל השאלה הפשוטה והטבעית: אהבה זו — למה? אם אמנם מדובר ביהודים שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים, יהודים בלי שום מעלה חיובית — למה לנו לחברם אלינו? אולי מוטב לעזבם לנפשם ולשמור על עצמנו לבל נושפע מריקנותם.

אפשר להבין למה צריך לאהוב את ה'לולב' ואת ה'הדס', את היהודים שיש בהם תורה או מעשים טובים. באלה יש מעלה כלשהי, שמצדיקה את

האהבה וההתקרבות אליהם. אבל מי שבמוצהר הוא 'ערבה', בלי תורה ובלי מעשים טובים — למה באמת עלינו לאהבו, לקרבו ואף לקשרו עמנו?

התשובה לשאלה זו היא: משום שהוא יהודי! משום שערכו של יהודי אינו נמדד על-פי מעלות כאלה ואחרות. איננו קובעים את ערכו של יהודי על-פי התורה שלמד ועל-פי המעשים הטובים שעשה. יהודי, מעצם היותו יהודי, הוא אהוב, שערכו לא יסולא בפז.

לא להשאיר את הערבה לבדה

גם אותו יהודי שנמצא כרגע בדרגת 'ערבה', שאין בה לא טעם ולא ריח, אף הוא חלק מעם-ישראל, אף בו שוכנת נשמה שהיא 'חלק א-לה ממעל ממש', אף הוא בן יקר ואהוב לאביו שבשמים. על-כן צריכים אנו לאהבו ולקרבו, ואין אנו זקוקים לשום סיבה נוספת כדי להרגיש את היותו חלק מאיתנו.

עם זה, דווקא מתוך האהבה הגדולה לכל יהודי איננו יכולים להשאירו לבדו, בין ה'ערבות'. עלינו לקרבו אל האתרוג, הלולב וההדסים, כדי שיטעם מפריים ויספוג מריחם, ובמשך הזמן יחדל מלהיות 'ערבה' ריקנית, ויהיה גם הוא 'פרי עץ הדד' בעל טעם וריח. כאשר נקרב אלינו את היהודי שברגת 'ערבה', יתקנא בעמיתו בעלי המעלות הנאות, ויטול מהן אף הוא.

כך מחברת מצוות ארבעת המינים את שני הלקחים ההולכים שלובי-זרוע: האהבה לכל יהודי צריכה להיות בלי שום תנאים. צריכים לקחת את ה'ערבה' כמות שהיא, ולא לחכות עד שתעלה לדרגה גבוהה יותר. אבל צורת לקיחתה היא, על-ידי קשירה ואיגוד אל שאר המינים, כדי שתושפע מהם ותקנה לעצמה ממעלותיהם. אין די באהבה לזולת לבדה — צריך להשתדל במשך הזמן להעלות את הזולת לדרגה גבוהה יותר ולגרום לו לשאוף להיות אף הוא בעל תורה ומעשים טובים.

חג שמח, מלא אחווה, ושנה טובה!

יש חדש

לשמח את העם

צעירי-חב"ד נערכים לקראת הפעילות הגדולה בימי חג-הסוכות. מאות סוכות ניידות יסובבו א"ה בחוצות הערים והיישובים, ויזכו את המוני בית-ישראל במצוות החג. במרכזי הערים מציבים בתי-חב"ד את 'סוכות האחוה', שיאפשרו לציבור לקיים את מצוות הסוכות וארבעת המינים. חסידי חב"ד ישמחו את כוחות הביטחון, ובייחוד את החיילים המשרתים ביש"ע. כמו-כן תהיה פעילות מיוחדת במרכזים רפואיים, בבתי-אבות, בריכוי עולים ואף בבתי-כלא. בלילות חול-המועד ייערכו א"ה עצרות גדולות של שמחת בתי-השואבה. הציבור מוזמן.

לחגוג בחברון

היישוב היהודי בחברון מצפה לעליית המוני בית-ישראל לחברון בימי חול-המועד סוכות. בימים ראשון ושני תהיה מערת-המכפלה פתוחה כולה, לרבות אולם יצחק, כל היום, ויתקיימו אירועים עם מיטב אמני הזמר החסידי. ביום שני יופיע גדול הזמר החסידי, **מרדכי בן-דוד**, בעצרת שמחה גדולה. כל האירועים, הדרכים והסיוורים מתואמים עם כוחות הביטחון ומאובטחים על-ידם. הסעות מכל רחבי הארץ. לפרטים 1800-400456.

להתענג בחג

נועם הפקות מגישה מבחר הפקות מוזיקליות חדשות. ביניהן האלבום החדש של מרכזי בן-דוד — **קומזיץ**, שבו שלושה-עשר שירים יפהפים, המושרים במעין 'קומזיץ' עם קהל. עוד אלבום מיוחד הוא **ליל שיש**, של חבורה מוזיקלית חסידית, ובו שנים-עשר שירים אהובים, מושרים ברגש ובנעימות. טל' 02-5374144.

זמני השבוע

יושלים ת"א חיפה באר-שבע אילת ניר-זרוב						
כניסת השבת	4:38	4:53	4:43	4:56	4:53	6:06
צאת השבת	5:49	5:51	5:50	5:51	5:52	7:02
פקס:	03-9606169					
אינטרנט:	www.chabad.org.il					
דואר אלקטרוני:	chabad@chabad.org.il					

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות
נא לשמור על קדושת הגיליון

להרות בשמחה את עבודת הימים הנוראים

השבוע, כך גם בחג-הסוכות יש לנו שבוע שלם, שבו נכנסים כל ימות השבוע.

בימים שבין ראש-השנה ליום-הכיפורים אנו עוסקים בתיקון השנה שחלפה. יום ראשון מתקן את ימי ראשון בשנה שחלפה, יום שני – את ימי שני, וכך הלאה. זה גם עניינם של ימי חג-הסוכות, שמחדירים שמחה בכל ימות השנה: ביום ראשון – מביאים שמחה לכל ימי ראשון בשנה החדשה, וכך הלאה.

שמחה כל השנה

כך הימים הנוראים משתקפים בחג-הסוכות. כך עוברות ההשפעות של הימים הנוראים ומקבלים את חותם השמחה, כדי שעבודת השם במשך השנה כולה תהיה רוויית שמחה.

שמחה זו אינה חודרת עד החיים הגשמיים. לכן בחג-הסוכות השמחה צריכה לבוא לידי ביטוי בדברים גשמיים – "אין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביי". מכאן באה השמחה לחיינו הגשמיים במשך השנה כולה.

(לקוטי שיחות כרך ב, עמ' 425)

השופר, שמתקיימת על-ידי תקיעת מאה 'קולות'. התקיעות מתחלקות ל'תקיעה', 'שברים' ו'תרועה', ומתוך סך-הכול של מאה ה'קולות' יש שישים 'תקיעות', עשרים 'שברים' ועשרים 'תרועות'. עניין זה מרומז בסך. 'סכך' בגימטרייה – מאה, והחלוקה הפנימית בין האותיות מקבילה לחלוקה ב'קולות' השופר: ס – 60, כ – 20, כ – 20.

ענן הקטורת וענני-הכבוד

יום-הכיפורים – העבודה העיקרית בבית-המקדש ביום-הכיפורים הייתה העלאת ענן הקטורת. והנה, תורת החסידות מבארת שמאותו ענן קטורת 'נמשכים' ענני-הכבוד שהקיפו את בני-ישראל במדבר. והלוא זה עניינו של חג-הסוכות – "למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל" – אלה ענני-הכבוד שהקיפום, אשר נוצרו מענן הקטורת של יום-הכיפורים.

עשרת ימי תשובה – גם שבעת הימים שבין ראש-השנה ליום-הכיפורים מקבלים ביטוי בקו השמחה בחג-הסוכות. כשם שבימים האלה יש שבוע שלם שבו כלולים כל ימי

חדש תשרי מתחלק לשני חלקים: במחציתו הראשונה – ראש-השנה, עשרת ימי תשובה ויום-הכיפורים – עובדים את ה' בקו היראה, המרירות, מתוך התעוררות של תשובה והתבטלות לה'. במחצית השנייה של החודש קו העבודה מוחלף לכיוון של שמחה, עד הציווי המיוחד לחג-הסוכות – "ושמחת בחגך והיית אך שמח", עם שמחת בית-השואבה, והמשכה בשמחה העצומה של שמחת-תורה.

והאמת היא, שכל הקדושה העצומה שהורעפה בראש-השנה, עשרת ימי תשובה ויום-הכיפורים, באה ומתגלה בחג-הסוכות בקו השמחה – על-ידי השמחה והריקודים. עובדה זו מתבטאת בגלוי בהתאמה ובחפיפה בין מצוות חג הסוכות לבין העניינים המיוחדים של הימים הנוראים.

מתקיעות לסכך

אנו רואים בחג-הסוכות את ההשתקפות של ראש-השנה, עשרת ימי תשובה ויום-כיפור:

ראש-השנה – מצוותו העיקרית היא תקיעת

מן המעייין

נושא השבוע: חג-הסוכות

אמרת השבוע

תנאי האתרוג

שנה אחת לא הצליחו להשיג אתרוג בעבור הצדיק רבי חיים-מאיר-יחיאל ממגלניצה. בערב החג נודע כי בעיר סמוכה יש אתרוג ביד גביר אחד. נסעו אליו והפצירו בו למכור להם את האתרוג, ולא הסכים. לבסוף אמר, שאם הצדיק יבטיח שייוולד לו בן השנה – ייתן את האתרוג, אבל רק בתנאי זה. החסידים הבטיחו לו זאת. כשמסרו לצדיק את האתרוג שמח שמחה גדולה, וכל הלילה לא ישן וציפה לבוקר, כדי שיוכל לברך עליו. כשעמד לברך על האתרוג, סיפרו לו החסידים על התנאי שעשה עמם העשיר. מיד נהפכה שמחתו של הצדיק לתוגה והניח את האתרוג מידו. כך עבר עליו כמעט כל החג. רק לפנות ערב, כשנוכח שאין לו ברירה, אמר: "יהי מה, מוכרח אני להבטיח", וביקר על האתרוג. ובאותה שנה נולד לגביר בן זכר.

בני סוכה

סוכתו של הבעש"ט הייתה עשויה מחומר. אמר: נוי הסוכה שלי הם יהודים פשוטים, בעלי קבלת עול, הגורמים שמחה למעלה בשמחה של מצווה, הנובעת מאמונה פשוטה.

דירת עראי

כשם שהסוכה היא דירת-עראי, כך יש לראות את חיי האדם על פני האדמה. ירידת הנשמה למטה היא לזמן קבוע ומוגבל. ומהי העבודה? – "תשבו שבעת ימים", רמז לשבע מידות האדם, שאותן צריכים לזכך ולברר במשך שבעים שנות החיים.

(ספר המאמרים קונטרסים)

ובלבד לשבת בסוכה

רבי פישל מסטריקוב היה יושב בסוכה אפילו בשעת גשם. שאלוהו פעם אחת: הלוא נאמר בשלחן ערוך: "ידרו גשמים, הרי זה יכנס לתוך הבית", ומוסיף הרמ"א בהגהותיו: "וכל הפטור מן הסוכה ואינו יוצא משם, אינו מקבל שכר ואינו אלא הדיוט". השיב להם: מוטב שאהיה הדיוט ובלבד שאשב בסוכה...

מי יכול להצטער!

"כל המצטער פטור מן הסוכה". "כל המצטער" – מי שיכול להצטער ממצוות סוכה, אומרים לו: פטור אתה מן הסוכה, כי אינך ראוי להיות במקום נעלה שכזה.

(רבי לוי-יצחק שניאורסון)

מהפה אל הידיים

בראש-השנה וביום-הכיפורים עובדים את הקב"ה באמצעות הפה – בתפילה ובתחנונים. כנגד זה בסוכות מתחילים לעבדו בידיים: "ולקחתם לכם" – מחזיקים ביד את ארבעת המינים. אנו מראים אפוא לבורא העולם שאין אנו יוצאים ידי-חובה בפה בלבד, אלא אנו מוכנים לעבדו גם בידיים ובכל איברינו.

(רבי ברוך ממזיבוז')

שמחה מתקנת

בבכיות של הימים הנוראים מתקנים את הבכיות שמקורן רע; בשמחה של חג-הסוכות מתקנים את השמחה השלילית וההתהללות של כל ימות השנה.

(ישמח ישראל)

סיפורה של קופסה

זה היה שנים רבות לאחר פטירתו של רבי ישראל מהוסיאטין. לילה אחד פרצו גנבים לביתו בתל-אביב (שבו התגורר לאחר עלותו לארץ בערוב ימיו). בבית התגוררה אז נכדתו הישישה (הרבנית מרים באומינגר). הגנבים נטלו את כל כלי-הכסף שמצאו. ביניהם היו כלים עתיקים שקיבל הרבי בירושה מסבו, רבי ישראל מרוז'ין, ומאביו, רבי מרדכי-שרגא מהוסיאטין, וכמרחן כלי-כסף יקרים שהעניקו לו חסידיו ומוקיריו. בבוקר קמה הנכדה לבדוק את היקף הגניבה. בצער גילתה כי הגנבים עשו עבודה יסודית ולא הותירו דבר. מבלי-משים הרימה מגבת מאחת הכורסאות שבסלון ולשמחתה גילתה תחתיה את מנורת החנוכה המפוארת ואת קופסת האתרוג היפהיפה. רק אז נזכרה כי יום קודם לכן הוציאה את שתי אלה מן הארון כדי לנקותן; מכיון שלא הספיקה להשלים את המלאכה חזר ונתרו על הכורסה, מכוסות במגבת שבה השתמשה. כך ניצלו מידיהם החמדניות של הגנבים. השיבה האישה לארון את מנורת החנוכה והתיישבה על הכורסה, אווזת בידה את קופסת האתרוג. הקופסה הייתה צרופה מכמה סוגים של כסף, ובה משובצות אבנים טובות.

בעודה מתבוננת בקופסה המהודרת צף ועלה בזיכרונה מעשה שקרה כארבעים שנה קודם-לכן, בהיותה אישה צעירה בבית סבה, הרבי, בווינה. ומעשה שהיה כך היה:

זה היה ביום שישי, אחד מימי החורף הקצרים. אחד מבני-הבית ניגש לארון כלי-הכסף כדי להוציא את הגביעים לקידוש ולהציבם על השולחן. לפתע הבחין בחסרונה של קופסת האתרוג המהודרת. החל לשאול את בני-הבית אם מי מהם הוציאה מהארון או לפחות יודע היכן היא. כל הסובבים הנידו ראשיהם בתימהון והצטרפו מיד לחיפושים אחר הקופסה הנעלמת.

ביום ראשון, לאחר שכל החיפושים בבית העלו חרס, פנה אחד מבני-המשפחה לתחנת המשטרה ודיווח על היעלמותה של קופסת האתרוג היקרה. הוא הביע חשש כי נגנבה.

המשטרה נכנסה לעובי הקורה וביצעה חקירה מעמיקה. העקבות הוליכו אל נערה יהודייה, ממוצא הונגרי, יהודית שמה. הנערה עבדה פרק-זמן מסויים

סוכתו של הקב"ה

בחג-הסוכות אנו מאחלים לעצמנו שזוכה לשבת בסוכת עורו של לווייתן. מה עניינה של הסוכה הזאת? בגמרא (בבא-בבא ע"א, נאמר: "עתידי הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים מבשרו של לווייתן", ובהמשך נאמר: "עתידי הקב"ה לעשות סוכה לצדיקים מעורו של לווייתן". במדרש (ויקרא-רבה י"ג, ג) מסופר, שלקראת אותה סעודה יתנהל קרב בין ה'בהמות' (שור-הבר) ללווייתן — "בהמות נותץ ללווייתן בקרניו וקורעו, ולווייתן נותץ לבהמות בסנפיריו ונוחרו".

תיאור זה עלול להיתפס בעיני מקצת הציבור כפולקלור עממי וכתיאור ילדותי למחצה, תמים ונחמד, אולם האמת היא שסודות עמוקים טמונים בה באותה סעודה גדולה שעתידיה להתקיים לצדיקים, שבה יוגשו שור-הבר, הלווייתן והיין המשומר. כשמעיינים במקורות, ובמיוחד במקורות הקבלה והחסידות, מגלים שבדברים הללו צפונים סודות עמוקים הקשורים במהות הפנימית של הגאולה.

למי נאה לברך

במקום אחר בגמרא (פסחים ק"ט, ב) נאמר, שבתום הסעודה, כשיגיעו הצדיקים לברכת-המוזן, תועבר הכוס מצדיק לצדיק, וכל אחד מהם יטען שאין הוא ראוי לברך, עד שיגיעו לדוד המלך והוא יברך. מדוע יחששו האבות, משה רבנו וכו' לברך? חששם נובע מכך שהיין שבכוס הוא "יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית" (ברכות לד, ב), וכל אחד ואחד מהם ימצא בעצמו פגם שמונעו מלברך על יין נעלה זה.

בראש ובראשונה חשוב להבהיר, שאי-אפשר לראות בעניינים אלה רק משל לסודות נעלים. בספרים המבארים את עניינה הרוחני של סעודה זו מודגש, שזו אכן תהיה סעודה גשמית, עם בשר לווייתן, שור-הבר ויין המשומר. כך כותב המהרש"א (חידושי אגדות לב"ב ע"ד, ב): "עד, כי יש לנו להאמין בכל הדברים האלו בפשטן, ואף שהמפרשים האריכו בדרוש הזה לפי כוונתם... אין הדברים יוצאים ממשמען".

עם זה ברור, שאין מדובר בלווייתן ובשור-הבר המוכרים לנו. מדברי הגמרא (בבא-בבא ע"ד, ב) עולה שמלווייתן זה נברא שני פרטים בלבד, זכר ונקבה, ואף הם לא נשאר חיים, אלא הקב"ה "סירס את הזכר והרג את הנקבה ומלחה לצדיקים לעתיד-לבוא". כך גם שור-הבר — "סירס הזכר וצינן הנקבה ושמרה לצדיקים לעתיד-לבוא". גם על היין המשומר נאמר הפסוק — "עין לא ראתה" (ברכות שם). מדובר אפוא בדברים שאיננו מכירים את מהותם, והם יתגלו בבוא שעתם.

עולמות רוחניים

בתורת החסידות מבואר שסעודת הלווייתן, שור-הבר ויין המשומר, יש בה ביטוי לעבודתו של עס-ישראל בתקופת הגלות. הלווייתן, שחי בים, מסמל את העולמות הרוחניים, הנסתרים, השרויים בתוך הגילוי האלוקי האין-סופי. שור-הבר, שחי על-פני היבשה, מסמל את העולם הזה התחתון, הגלוי לעינינו. כך השניים מייצגים את שתי הבחינות המרכזיות בעבודת-ה' — הפעולות הרוחניות שנעשות בעולמות העליונים על-ידי עבודת האדם, והקדושה והזיכוכן שהאדם יוצר בתוך המציאות הגשמית בעולם-הזה.

שני התחומים הללו של עבודת-ה' בונים את הגאולה. כשתסתיים עבודה זו — כאשר יושלמו הפעולות הרוחניות וכשיושלם הזיכוכן של העולם הגשמי — היא תבוא. לכן, הביטוי לכן יהיה בסעודת שור-הבר והלווייתן, שבתוכם יתלבשו כל האורות הרוחניים הנפלאים שנוצרו על-ידי שני סוגי העבודה הללו. אכילת שור-הבר והלווייתן על-ידי הצדיקים תהיה שיאה ושלמותה של העבודה שנעשתה על-ידיהם.

אחרי כל זאת ינתן גילוי חדש שכמותו "עין לא ראתה" — זהו היין המשומר. יין זה רומז לסודות הכמוסים ביותר, שמעולם לא נתגלו, והם יינתנו רק לאחר השלמת כל העבודה, בזמן הגאולה.

בבית הרבי ולפני ימים אחדים הפסיקה את עבודתה ביוזמתה. בחיפוש שעשתה המשטרה בבית מגוריה אכן נתגלתה קופסת האתרוג, והנערה נלקחה למעצר.	ובקש לשחרר את הנערה לכמה שעות, כדי שתבוא אליו לביור העניין ולשיחה על המעשה שעשתה. המשטרה ניאותה לבקשה והנערה התייצבה לפני הרבי ברגליים כושלות.
הקופסה הושבה למקומה והרבי ביקש מהגבאי לגשת לתחנת המשטרה	התברר כי הנערה מהגרת מהונגריה, מבית דל וחרב. אביה איננו בקו

הבריאות ואף מכור לטיפה המרה. היא ואמה ושתי אחיותיה נאלצו לפרנס את עצמן ממלאכות למיניהן. בראותה כי ההווה אינו מאיר לה פנים, החליטה לצאת לחפש את מזלה במקום אחר. בדרך-לא-דרך הגיעה לווינה.

לשמחתה מצאה עד-מהרה עבודה בבית הרבי, ובר-זמן נזדמן לה גם שידוך הגון — צעיר, אף הוא ממוצא הונגרי. אולם שמחתה לקראת החתונה, שכבר נקבע לה מועד, נמהלה בעצב; כי בעוד החתן שולח לה מדי פעם מתנות קטנות, אין בידה מה להשיב לו.

בצר לה החליטה לטול את קופסת האתרוג ולשגרה לחתנה. מצפונה יסר אותה קשות על המעשה הנפסד, אך היא האמינה כי בבוא היום, תגלה לחתנה את מקור המתנה, והוא בוודאי ייעתר לבקשתה וישיב את הקופסה לבעליה. לטעמה אין מדובר בגניבה אלא בשאלה שלא מדעת הבעלים. ואולם עתה, לאחר שנתפסה בקלקלתה, מכירה היא בטעותה ומבקשת סליחה ומחילה.

לאורך כל דבריה זלגו מעיניה דמעות. לאחר שתמו דבריה ופסק בכיה, הורה הרבי לגבאי לגשת שוב למשטרה ולבטל את התלונה. אחר-כך הוציא ממגירת שולחנו מעטפה ובה כסף והניחה על השולחן. "כסף זה נתון לך", אמר בפנותו לנערה, "כדי שתוכלי לקנות לחתנך קופסת אתרוג מהודרת. השומעת את? קופסה מהודרת! ונא לא לקמץ בהוצאה". נבוכה התקרבה הנערה אל השולחן וביד רועדת נטלה את המעטפה. בטרם צאתה הורה לה הרבי לשוב אליו כעבור יום ולהציג לפניו את הכלי הנרכש.

למחרת היום שבה הנערה ובידה קופסת האתרוג שקנתה במצוות הרבי. הרבי התבונן בכלי ובחן אותו מכל עבריו. בעודו מתבונן בקופסה פנה שוב אל הנערה ושאלה: "מדוע לא סיפרת כי עומדת את להינשא ואין בידיך כסף להוצאות?".

שתקה הנערה ושוב החלו הדמעות לזלוג מעיניה. הרבי ביקש ממנה עוד פרטים על החתן ועל החתונה. לאחר שקיבל תשובות לשאלותיו, אמר: "את כל הנדרש לך תקבלי כאן. בכל נושא ועניין פני לגבאי ר' דוד. הוא יעמוד לימינך ואף ילווה אותך לחופתך כפי שנוהג כל אב בבתו".

פניה של הנערה נהרו משמחה ועיניה היו אסירות-תודה. השיב לה הרבי את קופסת האתרוג והעתיך על ראשה ברכות למזל טוב ולבנין עדי עד. בסיפור הזה נזכרה נכדתו — שהייתה עדה לכל שלבי ההתרחשות — בשעה שאחזה בידה את קופסת האתרוג היפה והיקרה שניצלה ממעשה הביזה ונתורה ברשותה.

נציפייה לנאורה "אמר רבי חנינא: אין מלך המשיח בא אלא ליתן לאומות העולם שתי מצוות, כגון סוכה ולולב, אבל ישראל - כולם למדים תורה מפי הקב"ה, שנאמר 'וכל בניך לימודי ה''" (ילקוט שמעוני תהלים סימן תרכ"ב)

לא יוצא מהסוכה

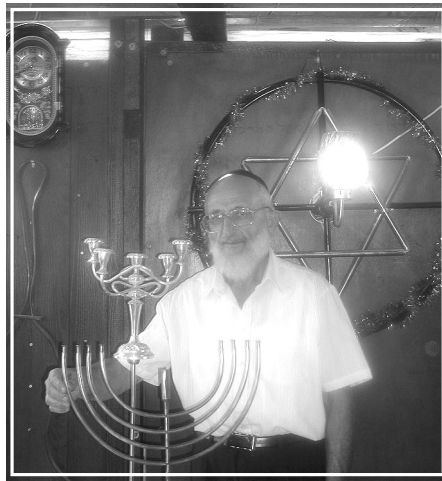
יעלה גם בגורלה", מספר ר' שמואל.

התחנה הבאה הייתה מחנה-הריכוז ברגן-בלזן. התנאים במחנה היו נוראים. אביו של ר' שמואל וגם הוא-עצמו חלו בטיפוס. שלוש אחיותיו הצעירות, בנות שבע ושש והתינוקת הקטנה – נפטרו. "אמא התעקשה שלא למסור את הגופות למשרפות", נזכר ר' שמואל ודמעות בעיניו. "היא החביאה אותן זמן-מה, ולילה אחד, לקראת סוף המלחמה, כשהשמירה הגרמנית במחנה התרופפה מעט, חפרנו מאחורי הצריף 'קבר אחים' גדול ובו קברנו את שלוש הילדות עם עוד כמאה יהודים".

יש על מה להודות

זמן-מה לאחר המלחמה, אחרי ששרדה בגבורה את כל מוראותיה, לקתה האם בדלקת חריפה ונפטרה. משפחת רונברג עלתה לארץ ערב ראש-השנה תש"ט, בהרכב חסר מאוד.

רוב שנות חייו עסק ר' שמואל בהוראה ובחינוך. לאחר פרישתו לגמלאות הוא מחלק את זמנו בין לימוד תורה לבין ענייני משפחתו ותחביביו. אך סוכות הוא החג שלו. לאחר שבועות של טורח ועמל הוא יושב כמלך בארמונו' ונהנה מצאצאיו הרבים. "הנה, ברוך ה', לצד הזיכרונות הכואבים מן העבר יש גם הרבה על מה להודות לה", הוא אומר ומחייך בפה מלא.

רונברג ויצירתו בסוכה. הבנייה אורכת כחודשיים

לפרטיזנים. אח שלישי גויס ליחידות היהודיות של צבא הונגריה, ובאחד הקרבות נפלה היחידה בידי חיילים רוסים וחוסלה.

מחנה למחנה

תלאותיה של המשפחה רק החלו. מהגטו הועברו למחנות-עבודה בגרמניה. באחד מהם, פוטנדרוף, ילדה האם את בתה הקטנה, שזכתה לחיות כחמישה חודשים בלבד. "המייילדת הנוצרית ביקשה ממנה את התינוקת, אבל אמא אמרה לנו כי בשום אופן לא תמסור את בתה לידי נוצרים, ומה שיעלה בגורלנו

וכות הוא חג של חיבוב המצוות והידורן – לולב מהודר, אתרוג מפואר, סוכה נאה. אולם יש מי שהם מהדרים מן המהדרים. ר' שמואל רונברג, המתגורר ברחוב רבי עקיבא פינת רחוב אלישע בבני-ברק – ראוי בלי ספק לתואר זה.

על גג בניין מגורים בן חמש הקומות מקים ר' שמואל כבר שנים רבות סוכת-ענק, המשתרעת על עשרות מטרים ומחולקת לחדרים. אחד החדרים בסוכה ישמש בימי החג בית-כנסת. במקום יתקיימו שיעורי תורה ותפילות. חדר אחר מיועד לסעודות המשפחה. לר' שמואל בן ה-68 ולרעייתו יש (בלי עין רעה) שמונה ילדים ועשרות נכדים. ויש חדר לאירוח וחדר למטבח וחדר למנוחה.

זיכרונות נדודים

על בניית הסוכה ועל קישוטה עמל ר' שמואל כבר ממחרת תשעה באב. ידיים טובות יש לו וגם חוש יצירתי. את הקישוטים הוא יוצר בעצמו: מנורות, חנוכיות, מגני-דוד עשויים מצמינות נחושת, נר-זיכרון שיצר מתרמיל של תותח, ציורי בד של ירושלים ובית-המקדש, שלטי 'ברוך הבא' מעוטרים בשרשראות צבעוניות ועוד. "כשאני כנס לסוכה, אני מרגיש כעין השראת השכינה", אומר ר' שמואל, "לכן בסוכות כמעט אינני יוצא מהסוכה".

הסוכה היא גם זיכרון ליציאת מצרים, וגם ר' שמואל נושא בליבו סיפור אישי עגום וזיכרונות נוגים מה'מצרים' שלו. כבן שמונה היה כשכבשו הנאצים את הונגריה ודחפו את כל יהודי סרואש, עיר-הולדתו, לתוך גטו קטן. במשפחתם היו אז שלוש-עשרה נפשות. אחיו הגדול עלה לארץ עוד קודם המלחמה. עוד אח ברח מידי ליערות והצטרף

המקום יודאיקה שלך

לתשמישי-קדושה ומוצרי יהדות משלוחים לכל רחבי הארץ והעולם

תפילין * מזוזות * ספרי-קודש * כלי כסף * קלטות וידאו חינוכיות ותקליטורי מחשב * משחקים חינוכיים

הזמנות טלפונית מתקבלות בין השעות 18:00-10:00 ונשלחות באותו יום

טל' 1-700-704120

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

חול או מועד?

שאלה: כיצד צריך להיות אופי ההתנהגות בימי חול-המועד?

תשובה: בחול-המועד אין חייבים במצוות 'כבוד' ועונג' כמו ביום-טוב, אבל עם זאת הם אסורים בהספד ובתענית, ו"כל שבעת ימי הפסח ושמונת ימי החג... חייב האדם להיות שמח וטוב-לב, הוא ובניו ואשתו ובני-ביתו וכל הנלווים אליו. ושמחה זו היא מצוות-עשה מן התורה, שנתמך (דברים טז, יד): 'ושמחת בחגך, אתה ובנך ובתך...'

חובה ללבוש בגדים נאים וחגיגיים, משום שמחה (ויש הדורשים ללבוש בגדי שבת). נהוג שעל השולחן פרוסה מפה בכל ימי חול-המועד, כביום-טוב.

רצוי לאכול סעודה של לחם. מכיוון ש"אין שמחה אלא ביינך" – חובה (על הגברים) לשתות 'רביעית' יין (או מיץ ענבים) בכל יום מימי החג. רצוי לאכול ('זית') בשר בהמה, ואם לאו – לפחות לאכול בשר עוף. חז"ל דיברו

קשות על "המבזה את המועדות" – שנהוג בהם מנהג חול באכילה ושתייה.

על ראש המשפחה מוטלת החובה לשמח את אשתו וילדיה ואת כל הנלווים אליו. "כיצד משמח? הקטנים – נותן להם קליות ואגוזים (=ממתקים), והנשים – קונה להן (אפילו בחול-המועד) בגדים ותכשיטים כפי ממונו", ואם אין ידו משגת – יקנה להם לפחות נעליים חדשות לכבוד החג.

ככלל, לא די בפעולות המתחייבות לשם שמחה, אלא על האדם להיות בשמחה כל היום, וגם השרוי בצער חלילה אסור לו לעשות במועד דבר העלול להרבות את צערו.

בחול-המועד יש להוסיף בלימוד התורה. הראשונים הביאו את דברי התלמוד הירושלמי: "כלום אסור לעשות מלאכה (בחול-המועד) אלא כדי שיהיו אוכלין ושותין ושמים ויגעים בתורה".

מקורות: פסחים קט, א. אבות פ"ג מ"א, ופירש"י. רמב"ם הל' י"ט פ"ו ה"ט"ז-כ. שו"ע, נוסף ושו"ע אדמו"ר זקוק סי' תקט. חול המועד כהלכתו פ"א, ושי"ן.

"שולחן שבת" עושה לכם שבת אחרת

שולחן השבת שלכם יראה עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): 'יודאיקה', 1-700-704120

